

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Пленумының "Мұрагерлік жөніндегі заңдарды соттардың қолдануындағы кейбір мәселелер туралы" 1992 жылғы 18 желтоқсандағы N 7 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Пленумының Қаулысы 2000 жылғы 22 желтоқсан N 18. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2015 жылғы 10 сәуірдегі № 2 нормативтік қаулысымен.

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Жоғарғы Сотының 10.04.2015 № 2 нормативтік қаулысымен (ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі).

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексімен /Ерекше бөлімі/ К990409 _ мұрагерлік құқықтық қатынастарды реттейтін жаңа ережелердің белгіленуіне байланысты Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Пленумы қаулы етеді:

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Пленумының "Мұрагерлік жөніндегі заңдарды соттардың қолдануындағы кейбір мәселелер туралы" 1992 жылғы 18 желтоқсандағы N 7 қаулысына P92007S_ мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. 3-тармақта "АК-тің 523 бабына" деген сөздер "АК-тің 1042-бабына" деген сөздермен ауыстырылсын.

2. 4-тармақта:

"Азаматтық Кодекстің 527 /3-б./ бабына" деген сөздер "АК-тің 1068-бабына" деген сөздермен ауыстырылсын;

бірінші абзац "ол қайтыс болғанға дейін" деген сөздерден кейін "және онымен бірге тұрған" деген сөздермен толықтырылсын;

екінші абзац мына редакцияда жазылсын:

"Бұл ретте соттар елу сегіз жастан асқан әйелдер мен алпыс үш жастан асқан еркектерді, I, II және III топтағы мүгедектерді, оларға қарттығына байланысты зейнетақы немесе мүгедектігіне байланысты жәрдемақы тағайындалғанына не тағайындалмағанына қарамастан, сондай-ақ он сегіз жасқа толмаған адамдарды, ал он сегіз жастағы және жасы одан асқан оқушыларды - күндізгі оқу нысаны бойынша оқу орындарындағы оқуы аяқталғанша, бірақ әрі кеткенде жиырма үш жасқа дейін еңбекке қабілетсіз адамдардың қатарына жатқызуға болатынын назарда ұстаулары қажет";

тармақ мына мазмұндағы үшінші, төртінші және бесінші абзацтармен толықтырылсын:

"Мұра қалдырушы қайтыс болғанға дейін кем дегенде бір жыл оның асырауында болған немесе онымен бірге тұрған еңбекке қабілетсіз адамдар заң бойынша мұрагерлер қатарына жатқызылады және мұраны иелену кезегі бойынша шақырылатын мұрагерлермен бірге мұраны иеленеді.

АК-тің 1061-1066 баптарында көрсетілген заң бойынша мұрагерлер қатарына жатқызылған, бірақ мұраны иелену кезегі бойынша шақырылатын мұрагерлер қатарына кірмейтін еңбекке қабілетсіз адамдар, егер мұра қалдырушы қайтыс болғанға дейін кемінде бір жыл оның асырауында болса, олардың мұра қалдырушымен бірге тұрған тұрмағанына қарамастан осы кезектегі мұрагерлермен бірге мұраны иеленеді.

Заңды мұрагерлер болған жағдайда бұл адамдар мұраның әрі кеткенде төрттен бір бөлігін иелене алады".

3. 6-тармақ мына редакцияда жазылсын:

"Заң бойынша немесе өсиет бойынша мұрагер, егер ол өзінің мұраны иеленуге шақырылғаны туралы білген немесе білуге тиіс болған күннен бастап алты айдың ішінде мұрадан бас тартпаса, АК-тің 1045-бабында көзделген негіздер бойынша мұраны иелену құқығынан айырылмайды және оны заңмен белгіленген тәртіпте мұрагер деп тағайындау туралы өсиеттік өкімді жарамсыз деп танудың салдарынан мұраны иелену құқығын жоймаса, мұра ашылған уақыттан бастап АК-тің 1072-бабына сәйкес оған тиесілі мұраны немесе оның бөлігін /үлесті/ иелену құқығын алады.

Мұрадан бас тарту үшін мерзімді сот дәлелді себептер болған жағдайда екі айдан аспайтын уақытқа ұзартуы мүмкін.

Мұрадан бас тарту бір жақты мәміле болғандықтан, ол мұрагер тарапынан жойылуға немесе қайтарылып алуға жатпайды, бірақ ол мәміле ретінде ҚР Азаматтық кодексінің негіздері бойынша /4-тарау/ жарамсыз болып танылуы мүмкін.

Мұрагер оған берілген мерзім /алты ай/ өткеннен кейін, сондай-ақ, егер мұрагер мұралық мүлікті шын мәнісінде иеленуге кіріссе не оған билік жүргізсе не оның мүлікке құқығын куәландыратын құжаттарды алу жөнінде өтініш жасаса, мұрадан бас тартуға құқылы емес. Мұрадан бас тартуды мұрагер мұра ашылған жердегі нотариуске арыз беру жолымен ресімдейді. АК-тің 167-бабына сәйкес ресімделген сенімхатта мұрадан бас тарту үшін өкілеттік белгіленген жағдайда, мұндай арызды мұрагердің өкілінің беруіне болады.

Мұраны иелену құқығы туралы куәлікті алу мұрагердің міндеті емес құқығы болып табылатыны ескеріле отырып, аталған куәліктің болмауы, егер мұра белгіленген тәртіппен қабылданған болса, мұрагерлік құқықтардың жойылуына негіз бола алмайды".

4. 7-тармақта "АІЖК-нің 211-бабының 4-тармағына" деген сөздер "АІЖК-нің 242-бабының 4) тармақшасына" деген сөздермен ауыстырылсын.

5. 10-тармақ мына редакцияда жазылсын:

"10. Жалпы бірлескен ортақ меншікке қатысушы қайтыс болған жағдайда мұра оның ортақ мүліктегі үлесіне ашылатынын, ал осы үлесті заттай бөліп беру мүмкін болмаған жағдайда - үлестің құнына қатысты болатынын соттар есте ұстаулары қажет".

6. 12-тармақта:

бірінші абзацтағы "АК-тің 44-бабының 1-бөлімі, 529, 537-баптарының 1-бөлімі" деген сөздер "АК-тің 153-бабының 2-тармағы, 1050, 1051-баптары" деген сөздермен ауыстырылсын;

екінші және үшінші абзацтар алынып тасталсын;

тармақ мына мазмұндағы абзацпен толықтырылсын:

"Соттарға өсиетті азаматтардың талабы бойынша жарамсыз деп танылуы мүмкін екені түсіндірілсін. Мұндай адам үшін өсиеттің жарамсыз деп танылуы өсиетті әзірлеудің, оған қол қою мен куәландырудың АК-тің 1050 және 1051-баптарымен белгіленген тәртібінің бұзылуынан, сондай-ақ мәмілені жарамсыз деп тану үшін азаматтық заңнамамен белгіленген негіздер бойынша мүліктік салдары болады /АК-тің 4-тарауы/. Өсиет жарамсыз деп танылған жағдайда, осы өсиет бойына мұрадан айырылған мұрагер АК-тің 1060-бабына сәйкес заң бойынша мұраны иеленуге шақырылады.

7. 14-тармақта:

"АК-тің 529-бабына" деген сөздер "АК-тің 1046, 1050-баптарына" деген сөздермен ауыстырылсын;

екінші абзац мына редакцияда жазылсын:

"АК-тің 159-бабының 7-тармағының негізгі бойынша өсиеттің жарамсыздығы жөніндегі дауды шеше отырып, соттар сарапшының қорытындысы сот үшін міндетті емес екенін, алайда оның қорытындымен келіспеуі дәлелденуге тиіс екенін назарда ұстаулары қажет /АІЖК-нің 96-бабының 7-бөлігі/".

8. 15-тармақта:

"АК-інің 530-бабымен" деген сөздер "АК-тің 1069-бабымен" деген сөзбен ауыстырылсын;

екінші абзацта "және қарауында болған адамдары" деген сөздер алынып тасталсын, "үштен екідей" деген сөздер "жарты" деген сөзбен ауыстырылсын;

төртінші абзацта "заңда көрсетілген мерзімде" деген сөздер "заңмен белгіленген тәртіппен" деген сөздермен ауыстырылсын, ал "немесе одан бас тартса" деген сөздер алынып тасталсын;

бесінші абзац мына сөйлеммен толықтырылсын:

"Мұрадағы міндетті үлеске құқығы бар мұрагер үшін белгіленген кез келген шектеулер мен ауыртпалықтар тек мұраның міндетті үлестен асатын оған көшетін бөлігіне қатысты жарамды болады".

9. 16-тармақтың бірінші абзацы мына редакцияда жазылсын:

"16. АҚ-тің 1078-бабына сәйкес, мұра ашылғанға дейін бір жыл бойы мұра қалдырушымен бірге тұрған мұрагерлер тұрғын үй-жайды, сондай-ақ үй жиһаздары мен бұйымдарын мұра ғып алу жөнінде басым құқыққа ие болады. Мұра қалдырушымен бірге ортақ бірлескен мүлікке меншік құқығы бар мұрагерлердің ортақ меншіктегі мүлікті мұралыққа алу кезінде артықшылық құқығы болады. Аталған артықшылығы бар құқықты жүзеге асырған кезде мұраны бөлуге қатысатын басқа мұрагерлердің мүліктік мүдделері сақталуға тиіс".

10. 17-тармақ мына редакцияда жазылсын:

"17. Мүлікті бөлу оларға тиесілі үлестерге сәйкес мұрагерлердің келісімі бойынша, ал келісімге қол жетпеген жағдайда - сот тәртібімен жүргізіледі. Мұралық мүлікті бөлу туралы дауды шеше отырып, сот оның құрамын және істі қарау кезіндегі оның нақтылы құнын істі қараған уақытқа сәйкес анықтауға тиіс. Бөлуге жататын мүліктің құрамына мұра қалдырушының АҚ-тің 115, 116-баптарына және 191-бабының 2-тармағына сәйкес, азаматтардың меншік құқығының объектісі болуы мүмкін жылжитын және жылжымайтын мүлкі қосылуы мүмкін.

Соттар мұралық мүлікті өсиет бойынша мұрагерлер арасында бөлу, мұраның бәрі немесе оның бір бөлігі мұрагерлерге нақтылы мүлік көрсетілмей, үлестей мұра етіліп қалдырылған жағдайларда мүмкін болатынын назарда ұстаулары қажет".

11. 20-тармақта "Жер Кодексінің 48-бабына" деген сөздер "Қазақстан Республикасы Президентінің "Жер туралы" Заң күші бар Жарлығының 45-бабының 1-тармағына" деген сөздермен ауыстырылсын.

12. 26-тармақта "АІЖК-інің 216-бабының 8-тармағы" деген сөздер "АІЖК-нің 247-бабының 5) тармақшасы" деген сөздермен ауыстырылсын.

13. 5, 8, 9, 23, 24, 25, 27-тармақтар алынып тасталсын.

Қазақстан Республикасы

Жоғарғы Сотының Төрағасы

Пленум хатшысы,

Қазақстан Республикасы

Жоғарғы Сотының судьясы

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК